

5.3.2018

Yhteinen tiedon hallinta -kärkihanke

Yhteinen tiedon hallinta -hankkeen projektiryhmän kokous

Aika 27.2.2018, klo 9.00–11.00

Paikka VM (Mariankatu 9), nh Pullonkaula / etäyhteys*
**kokouksen etäyhteystiedot kalenterikutsussa*

Osallistujat

Riitta Autere, pj.	VM, neuvotteleva virkamies
Anne Kauhanen-Simanainen, varapj.	VM, neuvotteleva virkamies, ESTE
Suvi Remes	VM, erityisasiantuntija
Kimmo Mäkinen	VM, erityisasiantuntija, ESTE
Mikko Pitkänen	VRK, kehityspäällikkö, ESTE
Taru Rastas	LVM, viestintäneuvos, ESTE
Jari Ylikoski	Kuntaliitto, erityisasiantuntija
Matias Frosterus	Kansalliskirjasto, tietojärjestelmäpäällikkö, ESTE
Juha Mykkänen	THL, kehittämisspäällikkö, ESTE
Heikki Siltala	THL, IT-kehittämisspäällikkö (varahenkilö), etänä
Minna Rintala	Vero, ylitarkastaja
Dea Crichton-Turley	TEM, neuvotteleva virkamies
Taina Nurmela	Helsingin kaupunki, projektipäällikkö
Jaana Nevalainen	VRK, hankepäällikkö

Vierailijat

Mikael Vakkari	johtava asiantuntija, Helsingin kaupunki, klo 9.50 asti
Petri Tenhunen	erikoissuunnittelija, VRK

1 Kokouksen avaus

Kokouksen avaus

- Puheenjohtaja avasi kokouksen.

Edellisen kokouksen muistion (liite 1) hyväksyminen.

- Muistio hyväksyttiin.

2 Tunnuskäytänteet julkisessa hallinnossa -työryhmän selvitys (YTI-TP5) (9.05-9.50)

Käydään läpi ryhmän tuottama selvitys.

Liitepaketti 2.

Esittelijä: Mikael Vakkari, työryhmän pj.

Päätösesitys: Todetaan selvityksen tilanne ja ehdotukset jatkotoimenpiteistä.

Työryhmän puheenjohtajana Vakkari kävi muistutukseksi läpi työryhmän työn toimeksiannon ja tavoitteet. Työtä on edistetty tiukassa aikataulussa neljänä kokonaisuutena: nykytilaselvitys, yhteisten tunnus/tunnisteikäytänteiden määrittäminen, hallinta- ja vastuumallit sekä tulevaisuuden kehitystarpeet. Tuotetun selvityksen keskeinen sisältö on koottu kalvoille nostoiksi. Työryhmä esittää, että tunnukset tulee nähdä tietohallintalain (634/2011) mukaisina yhteentoimivuuden kuvauksina ja määrittäjinä. Työtä haastaa se, että käsitteet ovat edelleen varsin hämähäisiä ja yhteistä keskustelua niiden selkeyttämiseksi tarvitaan edelleen; työryhmä on kuitenkin koonnut selvitykseen muutamia keskeisimpiä käsitteitä aiheesta. Nykytilakyselyyn saatiin vastauksia noin sadalta julkisen hallinnon organisaatiolta, joista edelleen noin 80% valtiolta; vastauksissa korostuvat asiakirjahallinnon, tietohallinnon ja kirjastotoimen näkökulmat. Selvityksen perusteella tilanne on se, että käytössä on useita rinnakkaisia tunnistejärjestelmiä ja että näkökulma asiaan on tavanomaisesti organisaation sisäinen. Haaste tässä kaiken kaikkiaan on se, että jokainen katsoo asiaa omasta fokuksistaan. Ohjeistukseen ja koulutukseen julkisen hallinnon tasolla on tarvetta sekä hallinnoinnin vastuiden selkeyttämiseen; tässä aikataulussa työryhmä ei ole pystynyt luomaan kattavaa esitystä hallintavastuista. Selvityksessä on tunnistettu kolme tahoa, jotka tällä hetkellä jakavat tunnisteita, mutta koordinoitua ohjausta ei ole. Tiedon hallinnan kehittyminen yhä linkittyneempään ja koneluettavaan suuntaan edellyttää tehokkaita tunnuskäytänteitä ja palveluita, minkä vuoksi tulee löytää näkemys toimijoiden roolituksesta ja siitä miten tästä syntyvät kustannukset katetaan. Tunnukset ovat merkittäviä mahdollistajia yhteisissä tietovirroissa, läpi tiedon koko elinkaaren, mistä päästään siihen, että tunnuksilla ja niiden hallinnoilla on siten merkitys myös esimerkiksi kansalaisen oikeusturvan kannalta tiedon jäljitettävyyden ja luotettavuuden näkökulmista.

Keskusteltiin työryhmän suosituksista. Työn pilkkominen teemoihin, esimerkiksi ”asianhallinta” saattaa konkretisoida tekemistä, mutta samalla vaarana on toimintatapojen ja ratkaisujen siiloutuminen; tulisi siis päästä miettimään tätä kokonaisuutta julkisen hallinnon tasolla, että mitä tunnistejärjestelmiä tulisi käyttää ja miten. Yksi selkeä ohje alkuun on se, että käytetään olemassa olevia tunnistejärjestelmiä. JHS-prosessin hyödyntäminen yhteisten toimintatapojen muotoilussa on yksi vaihtoehto ja käytettävissä myös hankekauden yli, mutta kyseessä olisi vain suositus; on tarve informaatio-ohjausta järeämmälle ohjaukselle. Tässä asiassa ei osaamista ole liian paljon, joten työn hajauttaminen liian moneen ryhmään tai valmisteluhaaraan ei resurssimielessä mahdollista. Pysyvemmän toimielimen perustaminen esimerkiksi JUHTAn alle voisi olla parempi vaihtoehto, ja kantaisi myös toimintamallina hankekausien yli. Keskusteltiin myös linkityksestä valmistelussa olevaan tiedon hallinnan yleislakiin. Laissa ei voi säätää asiasta, johon ei toimeenpanon tasolla ole selkeää etenemismallia; myöskään yksityiskohtiin ei pidä mennä esimerkiksi toteutus- tai hallintamekanismien osalta. Ylätasolla sääntelyssä asia pitäisi kuitenkin huomioida jo tässä vaiheessa, esimerkiksi asiatus- noksen olemassa olo, jotta sektorisääntelyssä ei luoda sitten kovin erilaisia malleja.

Päätös: Projektiryhmä voi vielä toimittaa kommentteja sähköpostilla, jos nousee mieleen asioita, joita ei tässä keskustelussa huomattu. Lopullinen versio selvityksestä tuotetaan hyväksyttäväksi seuraavaan kokoukseen (21.3.). Selvityksen julkaisuun valmistellaan sidosryhmätalaisuutta keväälle.

3 Taloustiedon yhteentoimivuus, toimintasuunnitelmat (YTI-TP4) (9.50-10.20)

Käydään läpi työpaketin työsuunnitelma liittyen Yhteentoimivuusalustan kehitykseen. Käydään läpi taloustietojen raportoinnin koulutusohjelman YTI-hankkeen työn osalta.

Liitepaketti 3.

Esittelijä: Suvi Remes ja Petri Tenhunen

Päätösesitys: Projektiryhmä hyväksyy Yhteentoimivuusalustan jatkokehityssuunnitelman.

Remes kävi lyhyesti läpi työpaketin ohjaukseen ja toteutukseen liittyvän työnjaon. Osallistuminen Tilastokeskuksen koordinoimaan Taloustiedon koulutusohjelmaan on tarkentunut. Tiedon yhteentoimivuuden ja tiedon hallinnan osalta VM esittelee ns. ison kuvan ja tavoitteet, VRK menetelmän ja alustan käytön; paino-

pisteenä näissä koulutuksissa ei ole niinkään määrittysten tuottaminen alustaa käyttämällä vaan alustan hyödyntäminen määrittysten ylläpidossa ja niiden tehokas jakelu. Koulutukset painottuvat jatkossa tähän koulutusohjelmaan ja toisaalta VRK:n kautta asiakasreferenssiryhmän työhön. Hallintamallin osalta kysymykset tarkentuneet, mm. liitos yksityiseen sektoriin nousee tässä voimakkaana.

Tenhunen kävi läpi suunnitellun työn Yhteentoimivuusalustan kehittämiseen. Työssä on kaksi suurta kehityskohdetta; koodistojen hierarkisuus sekä tietomallin osuus moniulotteiden mallinnuksen tueksi. Tietomallin osalta kyseessä tulee olemaan käytännössä erillinen ratkaisu osaksi alustaa; tavoitteena on automatisoida määrittysten tuottaminen niiden hyödyntäjien suuntaan eli tarvittavan taksonomian generointi. Kehitystyön todentamisessa hyödynnettävä materiaalikokonaisuus syntyy JHS-XXX XBRL-taksonomian koontityössä. Tehtävä on laadittu myös kokoavaksi yhden kalvon roadmapiksi; etenemistä tapahtuu käytännössä useassa rinnakkaisessa työssä. Tavoite se, että kesään mennessä tekniset toteutukset siinä kunnossa, että heti syksyllä päästään todentamaan ylläpidon prosesseja alustaa hyödyntämällä ja tarkentamaan ohjeistusta käyttäjille. Keskustelussa kysyttiin mahdollistaako alusta määrittysten versioinnin. Todettiin, että tämä on tavoite; tulisi pystyä hyödyntämään eri versioita samaan aikaan ja yli siirtymävaiheiden.

Päätös: Projektiryhmä hyväksyi projektisuunnitelman.

4 Kansainväliset asiat yhteentoimivuuteen liittyen (10.20-10.30)

Käydään läpi ajankohtaisia yhteentoimivuuden asioita kansainvälisestä näkökulmasta, mm. ISA-ohjelman toimintasuunnitelma.

Liite 4.

Alustaja: Riitta Autere

Autere kävi läpi komission ISA²-ohjelman toimintasuunnitelman luonnoksen vuodelle 2018. Kyseinen suunnitelma on hyväksyttävänä myöhemmin maaliskuussa, ja todettiin vielä, että rahoituspäätösten varmistuminen voi tuoda siihen muutoksia.

Toimet on jaettu yhdeksään teemaan. Teknisen infrasturktuurin osalta todettiin kiinnostava mahdollinen liitos hankkeen omaan tiedostojen siirron ratkaisuun (työpaketti 3) sähköisten dokumenttien ja tiedostojen siirron yhteentoimivuuden kehittämisen osalta. Uutena ehdotuksena on noussut Innovatiiviset julkiset palvelut, joissa nojataan mm. lohkoketjuteknologioihin. Semanttisen yhteentoimivuuden osalta on aihio oikeushenkilöiden valtasuhteiden ja toimivallan kuvausten kehittämisessä; tässä on merkittävä liitos kansallisesti mm. suomi.fi-valtuudet -palvelun ympärillä käytävään keskusteluun. Lisäksi seurattava Core Vocabularies -työn edistymistä. Tiedon saatavuuden osalta keskusteltiin tekstinlouhintaratkaisun soveltamisesta. Tukitoimista keskustelua herätti FAIR Datan kypsyyssmalli. SEMIC-konferenssi järjestetään tänä vuonna 14.6. Sofiassa otsikolla Linked Digital public Administrations, ilmoittautuminen on jo auki.

5 Yhteentoimivuusalustan kieliversiot (YTI-TP2) (10.30-10.40)

Yhteinäisen viestinnän luomiseksi vahvistetaan käytettävä nimitys tiedon yhteentoimivuuden alustakokonaisuudelle.

Liite 5.

Esittelijä: Jaana Nevalainen

Päätösesitys: Projektiryhmä puoltaa esityksiä kieliversioiksi.

Nevalainen esitteli valmistellun ehdotuksen kieliversioista sekä ehdotuksen perustelut, joissa korostuu eri kieliversioiden välinen systematiikka sekä kansainvälisten käytänteiden huomioiminen.

Keskusteltiin erityisesti termien "data" ja "informaatio" käytöstä tässä yhteydessä. Todettiin, että hyödynnetään nimityksissä systemaattisesti termiä "data", sillä se on lähempänä sitä tiedon kulmaa, jota tässä tarkoitetaan. Ruotsin osalta nimityksiä voidaan vielä ponnistaa eri yhteyksissä pohjoismaisten yhteistyötahojen

kanssa. Esimerkiksi yhteentoimiva.suomi.fi -sivuston osoitteissa kieliversiot toteutetaan päätteillä, joten linkit eivät mene rikki, vaikka tulisi ilmi perusteluja muuttaa nimityksiä. Keskusteltiin myös sanan "platform" kytköksestä ICT-palvelutuotantoon ja käytöstä tässä yhteydessä. Korostettiin, että se ei saa olla viestinnän ydin vaan sillä tulee viitata nimenomaisesti työkaluihin. Sen rinnalla tulee näkyä tiedon yhteentoimivuuden menetelmällinen kehys (framework/framverk).

Päätös: Projektiryhmä puoltaa kieliversioita sillä muutoksella, että ruotsin "informationutbytesmodeller" muokataan muotoon "datautbytesmodeller".

6 Yhteentoimiva.suomi.fi -sivuston kehittämissuunnitelma (YTI-TP2) (10.40-10.50)

Keskustellaan sivuston kehittämisajatuksista VRK:n työn tueksi.

Alustaja: Jaana Nevalainen

Nevalainen kertoi, että sivusto on avattu suunnitellusti 23.1. YTI-Rytinä -tilaisuudessa sisältäen yleisesittelyn tiedon yhteentoimivuuden tavoitteista ja menetelmästä sekä lyhyen esittelyn kustakin alustaan sisältyvästä työkalusta sekä linkit niihin. Lisäksi sivustolla on yhteystiedot, minne olla yhteydessä tarkemmissa kysymyksissä. Sisällöä kehitetään tästä eteenpäin, materiaalit työstetään VRK:n Confluencessa. Seuraavaksi on suunnitteilla osuudet "uudelle käyttäjälle" ja "koulutukset", sisältäen ohjemateriaalit. Ohjeita on tarkoitus ylläpitää Confluencen wikissä, johon viitataan sivustolta. Näin on vain yksi paikka, johon päivittää materiaaleja, ja ne pysyvät ajantasaisina. Sivuston sisältöjen isommista päivityksistä tiedotetaan some-kanavilla. Tavoite on vakiinnuttaa sivusto tiedon saannin kanavaksi käyttäjille.

Todettiin, että projektiryhmä seuraa ylätasolla sivuston kehittymistä.

7 Ajankohtaiset asiat (10.50-10.55)

Frosteruksen ollessa estynyt, pamfletin/puheenvuoron julkaisu "Ontologioiden ylläpidon tarpeesta" suomi.digi.fi:ssä siirretään seuraavaan kokoukseen. Liite 6 tiedoksi.

Taloustiedon koulutusohjelman tapahtumat menevät huhtikuussa ja toukokuussa päällekkäin projektiryhmän kokousten kanssa, joten niitä on syytä siirtää.

- huhtikuun kokous (18.4.) siirretään ajankohtaan ma 9.4. klo 12.30–14.30
- toukokuun kokous (23.5.) siirretään ajankohtaan ma 21.5. klo 13-15
- Kalenterikutsut päivitetään tilavarausten selvittyä.

8 Seuraava kokous

Seuraava kokous pidetään aikataulun mukaisesti ke 21.3. klo 12-14.

Aiheita voi lisätä Tiimeri-työtilan dokumenttiin: Pöytäkirjat >> Projektiryhmän materiaalit >> Projektiryhmän kokousmateriaalit >> 2018 >> YTI kokousteemat

9 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.

Liitteet (Tiimeri-työtila)

Liite 1: Edellisen kokouksen muistio
 Liite 2a: Tunnuskäytänteet julkisessa hallinnossa -selvitys (v0.96)
 Liite 2b: Tunnuskäytänteet -koontikalvot
 Liite 2c: Tunnuskyselyn vastauskooste (kalvot)

- Liite 3a: Projektisuunnitelma, Yhteentoimivuusalustan kehittäminen taloustietojen XBRL-formaatin huomioimiseksi
- Liite 3b: Oheiskalvot työpaketin työstä
- Liite 3c: Projektisuunnitelman oheiskalvot
- Liite 4: Alustus kansainvälisiin asioihin
- Liite 5: Yhteentoimivuusalustan kieliversiot -esitys
- Liite 6: Puheenvuoro ontologioiden ylläpidon tarpeesta (tiedoksi)

(Tiedostopolku Tiimerissä: Pöytäkirjat >> Projektiryhmän materiaalit >> Projektiryhmän kokousmateriaalit tai Hankemateriaalit)

<https://tila.tiimeri.fi/sites/vm/yti/Pytkirjat/Forms/AllItems.aspx?RootFolder=%2Fsites%2Fvm%2Fyti%2Fpytkirjat%2FProjektiryhm%C3%A4n%20materiaalit%2FProjektiryhm%C3%A4n%20kokousmateriaalit%2F2018&FolderCTID=0x0120003AC56ED0CC9FB345A2452B1703F5D5BB&View=%7B872C84CD%2D03CC%2D473C%2DBC22%2DC3EC680DE5F8%7D>